

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН БИЛИМ БЕРҮҮ ЖАНА ИЛИМ
МИНИСТРЛИГИ**

«Бекитилди»

Кыргыз Республикасынын
билим берүү жана илим
министрлигинин буйругу
менен №863/1

«10» май 2022ж.

Каттоодо № 8 өттү

Код 200724

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ОРТО КЕСИПТИК БИЛИМ
БЕРҮҮНҮН МАМЛЕКЕТТИК БИЛИМ БЕРҮҮ СТАНДАРТЫ**

Адистиги: 050503 «Технология»

Квалификациясы: Технология мугалими

Бишкек 2022

1-глава. Жалпы жоболор

1. Кыргыз Республикасынын кесиптик орто билим берүүнүн **050503 "Технология"** адистиги боюнча ушул Мамлекеттик билим берүү стандарты (мындан ары - Мамлекеттик билим берүү стандарты) "Билим берүү жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамына жана Кыргыз Республикасынын башка ченемдик укуктук актыларына ылайык жана Кыргыз Республикасынын билим берүү тармагында иштелип чыккан.

2. Ушул Мамлекеттик билим берүү стандартында төмөнкүдөй түшүнүктөр колдонулат:

- **негизги кесиптик билим берүү программасы** - тиешелүү адистик боюнча окуу процессинин максаттарын, күтүлүп жаткан натыйжаларын, мазмунун жана ишке ашырылышын уюштурууну жөнгө салуучу окуу-методикалык документтердин жыйындысы;

- **дисциплиналардын цикли** - окутуунун, тарбиялоонун белгиленген максаттарына жана натыйжаларына карата белгилүү логикалык толуктукка ээ болгон билим берүү программасынын бөлүгү же окуу дисциплиналарынын жыйындысы;

- **модуль** - окутуунун, тарбиялоонун белгиленген максаттарына жана натыйжаларына карата белгилүү логикалык толуктукка ээ болгон окуу дисциплинасынын бөлүгү;

- **компетенттүүлүк** - белгилүү бир чөйрөдө анын натыйжалуу өндүрүштүк иш-аракети үчүн зарыл болгон студенттин (окуучунун) билим берүү даярдыгы үчүн алдын ала белгиленген коомдук талап (норма);

- **кредит** - негизги кесиптик билим берүү программасынын эмгек сыйымдуулугунун шарттуу өлчөмү;

- **окутуунун натыйжалары** - негизги билим берүү программасы/модуль боюнча окутуунун натыйжасында алынган компетенциялар.

- **кесиптик стандарт** - кесиптик иштин белгилүү бир түрүнүн чегинде анын мазмунуна жана сапатына карата талаптарды аныктаган жана штаттагы өз ордун татыктуу ээлөө үчүн кызматкер жооп бериши керек болгон квалификациясынын сапаттык деңгээлин сүрөттөгөн негизги документ. ишинин түрүнө карабастан ар кандай уюмдун.

Ушул Мамлекеттик билим берүү стандартын ишке ашыруу менчигинин түрүнө жана ведомстволук таандыктыгына карабастан орто

кесиптик билим берүү программаларын ишке ашыруучу бардык билим берүү уюмдары үчүн милдеттүү болуп саналат.

2- глава. Колдонуу чөйрөсү.

3. Бул Мамлекеттик билим берүү стандарты **050503 «Технология»** адистиги боюнча негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруу үчүн милдеттүү болгон ченемдердин, эрежелердин жана талаптардын жыйындысы болуп саналат, окуунун уюштуруу-методикалык документациясын иштеп чыгуу үчүн, билим сапатын баалоо үчүн негиз болуп саналат. кесиптик орто билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программаларын Кыргыз Республикасынын аймагында лицензиясы жана аккредитациясы бар уюштуруу-укуктук формаларына карабастан орто кесиптик билим берүү программаларын ишке ашыруучу бардык билим берүү уюмдарынын өздөштүрүү.

4. 050503 «Технология» адистиги боюнча Мамлекеттик билим берүү стандартынын негизги колдонуучулары болуп төмөнкүлөр саналат:

- ушул адистик боюнча негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашырууга укугу бар билим берүү уюмдарынын администрациясы жана педагогикалык курамы;
- бул адистик боюнча негизги билим берүү программасын иштеп чыгуу боюнча өздөрүнүн билим берүү ишмердүүлүгүн натыйжалуу ишке ашыруу үчүн жооптуу студенттер;
- кесиптик иштин тиешелүү чөйрөсүндөгү адистердин жана иш берүүчүлөрдүн бирикмелери;
- Кыргыз Республикасынын билим берүү чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик органынын тапшырмасы боюнча негизги билим берүү программаларын иштеп чыгууну камсыз кылуучу окуу-методикалык бирикмелер жана кеңештер;
- кесиптик орто билим берүүнү каржылоону камсыз кылуучу билим берүү чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдар;
- кесиптик орто билим берүү системасында мыйзамдардын сакталышын контролдоону камсыз кылуучу, орто кесиптик билим берүү чөйрөсүндө аккредитациялоону жана сапатын контролдоону жүзөгө ашыруучу билим берүү чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдар.

3- глава. Адистиктин жалпы мүнөздөмөсү

5. 050503 «Технология» адистиги боюнча негизги кесиптик билим берүү программасын өздөштүрүү формалары:

- күндүзгү;

- күндүзгү-сырттан окуу; (кечинде)

- сырттан окуу;

6. 050503 «Технология» адистиги боюнча негизги кесиптик билим берүү программасын өздөштүрүүнүн ченемдик мөөнөтү орто жалпы билим берүүнүн базасында күндүзгү окуу формасына 1 жыл 10 айды түзөт. Бул кесиптик билим берүү программасы негизги жалпы билим берүүнүн базасында ишке ашырылган учурда өздөштүрүүнүн белгиленген ченемдик мөөнөтү 1 (бир) жылга көбөйтүлөт.

7. Кесиптик орто билим берүү программасына интеграцияланган орто жалпы билим берүүнүн (10-11-класстар) жалпы билим берүү программасын ишке ашырууда орто жалпы билим жөнүндө документ (аттестат) берилбейт, ал эми предметтер боюнча баалар документте (дипломдо) белгиленет.) орто кесиптик билим берүү.

8. Абитуриентте окууга тапшырууда төмөнкү документтердин бири болуусу тийиш:

- жалпы орто билими жөнүндө аттестат;

- негизги жалпы билими жөнүндө күбөлүк.

9. Күндүзгү-сырттан (кечки) жана сырттан окуу формалары боюнча, ошондой эле окутуунун ар түрдүү формалары айкалыштырылган учурда кесиптик орто билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программаларын өздөштүрүү мөөнөтү кесиптик орто билим берүү программаларын ишке ашыруучу билим берүү уюму тарабынан күндүзгү окуу формасында өздөштүрүүнүн белгиленген ченемдик мөөнөтүнө карата 6 айга узартылат.

Орто кесиптик билим берүүнүн программаларын ишке ашыруучу билим берүү уюму кайра аттестациялоонун (кайра зачет тапшыруунун) жыйынтыгы менен башка адистик боюнча жогорку кесиптик билим же орто кесиптик билим алууда студент өздөштүргөн (өткөн) өзүнчө дисциплиналар (модулдар) жана (же) өзүнчө практикалар боюнча окутуунун натыйжаларын толук же жарым-жартылай кайра кабыл алышы мүмкүн.

Кесиптик орто билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программаларын өздөштүрүүнүн башка ченемдик мөөнөттөрү өзүнчө ченемдик укуктук акт менен бекитилет.

10. Күндүзгү окуу формасы боюнча кесиптик орто билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программаларынын эмгек сыйымдуулугу 120дан кем эмес кредитти түзөт. Бир окуу семестринин эмгек сыйымдуулугу 30дан кем эмес кредитке барабар (окуу процесси эки семестрлик болуп уюштурулган учурда).

Бир кредит студенттин окуу ишинин 30 саатына барабар (анын ичине аудиториялык, өз алдынча иши жана аттестациянын бардык түрлөрү кирет).

Күндүзгү-сырттан (кечки) жана сырттан окуу формалары боюнча, ошондой эле окутуунун ар түрдүү формалары айкалыштырылган учурда негизги кесиптик билим берүү программасынын эмгек сыйымдуулугу окуу жылы үчүн 45тен кем эмес кредитти түзөт.

11. 050503 «Технология» адистиги боюнча орто кесиптик билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программасынын инсанды окутуу жана тарбиялоо жаатындагы **максаттары.**

Билим берүү тармагында **050503 «Технология»** адистиги боюнча орто кесиптик билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программасынын максаты:

- бүтүрүүчүгө тандап алган ишмердүүлүк тармагында ийгиликтүү иштөөгө мүмкүндүк берүүчү орто кесиптик билим берүү тармагында келечектеги мугалимдерди технология боюнча окутуу;
- анын социалдык мобилдүүлүгүнө жана эмгек рыногунда туруктуулугуна өбөлгө түзгөн жалпы жана кесиптик компетенцияларга ээ болууга.

Инсанды тарбиялоо жаатында **050503 «Технология»** адистиги боюнча орто кесиптик билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программасынын максаты: окуучуларда социалдык жана инсандык сапаттарды - максатка умтулгандыкты, уюшкандыкты, эмгекчилдикти, жоопкерчиликти, атуулдукту, коммуникацияны, сабырдуулук, жалпы маданиятты жогорулатуу ж.б.

12. 050503 «Технология» адистиги боюнча бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишинин чөйрөсүнө төмөнкүлөр кирет: «Технология» предмети боюнча жалпы билим берүүчү мектептин мектеп окуучуларын окутуу жана тарбиялоо.

13. Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишинин объекттери болуп төмөнкүлөр саналат:

- негизги жалпы билим берүүдө технология боюнча окуучулардын класстык жана класстан тышкаркы иштерин уюштуруунун милдеттери, мазмуну, ыкмалары, каражаттары жана процесси;
- негизги жалпы билим берүүдө окуучуларды окутуу жана тарбиялоо маселелери боюнча кесиптештер жана социалдык өнөктөштөр, ата-энелер (мыйзамдуу өкүлдөр) менен өз ара аракеттенүүнүн милдеттери, мазмуну, методдору, формалары жана уюштуруу процесстери;
- окуу процессин документтик камсыздоо.

Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишинин түрлөрү:

- негизги жалпы билим берүүнүн билим берүү программаларында окутуу технологиясы;

- технология боюнча класстан жана мектептен тышкаркы иштерди уюштуруу;

- методикалык иш.

14. Бүтүрүүчү даярдалып жаткан кесиптик иштин конкреттүү түрлөрү кызыкдар иш берүүчүлөр менен бирдикте орто кесиптик билим берүүнүн билим берүү программаларын ишке ашыруучу билим берүү уюмдары тарабынан иштелип чыккан анын билим берүү программасынын мазмунун аныктоого тийиш.

15. Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишинин милдеттери:

- *негизги жалпы билим берүүнүн билим берүү программаларында окутуу технологиясы:*

- «Технология» предмети боюнча негизги мектептин билим берүү программаларына ылайык бирдиктүү педагогикалык процессти ишке ашыруу;

- окутулуп жаткан предметтин өзгөчөлүктөрүн эске алуу менен студенттерди окутууну жана тарбиялоону жүргүзүүгө;

- мектеп окуучуларынын окуу жана таанып-билүү иш-аракеттерин пландаштыруунун, моделдөөнүн жана ишке ашыруунун негизинде окуучулардын билимин жана жөндөмүн баалоо;

- негизги жалпы билим берүүнүн окуучуларын окутууда жана тарбиялоодо максаттарды ишке ашыруу;

- «Билим берүү жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамында, Балдардын укуктары жөнүндө Конвенцияда каралган окуучулардын укуктарын жана эркиндиктерин урматтоо зарылдыгын билүүгө.

- *технологияны колдонуу менен класстан жана мектептен тышкаркы иштерди уюштуруу*

- окуучулар менен байланыш түзө билүү;

- окуучулардын жеке айырмачылыктарына кунт коюп, алардын муктаждыктарын жана кызыкчылыктарын түшүнүүгө жана кризистик кырдаалдардан чыгуунун жолдорун табууга;

- гумандуу-педагогикалык чөйрөнү түзүүнү камсыз кылуу.

- *методикалык иш*

- окуу программаларынын, окуу-методикалык каражаттардын, дидактикалык материалдардын, окуу-методикалык адабияттардын негизинде окуу-тарбия иштерин (сабактарды, класстан тышкаркы иш-чараларды, окуучулардын билимин, көндүмдөрүн жана көндүмдөрүн көзөмөлдөө системасы) пландаштыруу;

- окутуунун жана тарбиялоонун мазмунун жана технологиясын тандоону ишке ашырат;
- ата-энелер менен баарлашуу, инсандын кесиптик өзүн өзү аныктоосуна жана социалдашуусуна көмөк көрсөтүү максатында окуучуларды кесиптик ишмердүүлүктүн чөйрөлөрү менен тааныштыруу.

- *методикалык иш*

- окуу программаларынын, окуу-методикалык каражаттардын, дидактикалык материалдардын, окуу-методикалык адабияттардын негизинде окуу-тарбия иштерин (сабактарды, класстан тышкаркы иш-чараларды, окуучулардын билимин, көндүмдөрүн жана көндүмдөрүн көзөмөлдөө системасы) пландаштыруу;
- окутуунун жана тарбиялоонун мазмунун жана технологиясын тандоону ишке ашырат;
- ата-энелер менен баарлашуу, инсандын кесиптик өзүн өзү аныктоосуна жана социалдашуусуна көмөк көрсөтүү максатында окуучуларды кесиптик ишмердүүлүктүн чөйрөлөрү менен тааныштыруу.

16. 050503 «Технология» адистиги боюнча орто кесиптик билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программасын өздөштүргөн бүтүрүүчү даярдалат:

- жогорку кесиптик билим берүүнүн негизги билим берүү программасын иштеп чыгууга;

- жогорку кесиптик билим берүүнүн тиешелүү адистиги боюнча жана ага байланыштуу жогорку кесиптик билим берүүнүн негизги билим берүү программасын тездетилген мөөнөттө иштеп чыгууга (багыты: 550000 «Педагогикалык билим», 550500 «Технологиялык билим» (квалификациясы - бакалавр)).

4-глава. Негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруунун шарттарына карата жалпы талаптар

17. Кесиптик орто билим берүүнүн билим берүү программаларын ишке ашыруучу билим берүү уюмдары адистик боюнча негизги кесиптик билим берүү программасын өз алдынча иштеп чыгышат. Негизги кесиптик билим берүү программасы эмгек рыногунун керектөөлөрүн эске алуу менен адистик боюнча тиешелүү Мамлекеттик билим берүү стандартынын негизинде түзүлөт.

Кесиптик орто билим берүүнүн билим берүү программаларын ишке ашыруучу билим берүү уюмдары билим берүүнүн сапатын камсыз кылуу боюнча сунуштарга ылайык илимдин, маданияттын, экономиканын, техниканын, технологиянын жана социалдык чөйрөнүн өнүгүшүн эске алуу менен негизги кесиптик билим берүү программасын жыл сайын жаңылап турууга милдеттүү. билим берүү, төмөнкүлөр болуп саналат:

- бүтүрүүчүлөрдү даярдоонун сапатын камсыз кылуу стратегиясын иштеп чыгууда;

- мониторингде, билим берүү программаларын мезгил-мезгили менен кароодо;

- так макулдашылган критерийлердин негизинде окуучулардын билиминин жана көндүмдөрүнүн деңгээлин, бүтүрүүчүлөрдүн компетенцияларын баалоонун объективдүү жол-жоболорун иштеп чыгууда;

- педагогикалык курамдын сапатын жана компетенттүүлүгүн камсыз кылууда;

- бардык ишке ашырылып жаткан билим берүү программаларын жетиштүү ресурстар менен камсыз кылууда, аларды пайдалануунун натыйжалуулугуна мониторинг жүргүзүүдө, анын ичинде угуучуларды сурамжылоо аркылуу;

- макулдашылган критерийлер боюнча үзгүлтүксүз өзүн-өзү текшерүүдө өзүнүн ишмердүүлүгүн (стратегиясын) баалоо жана башка билим берүү уюмдары менен салыштыруу;

- өзүнүн ишинин натыйжалары, пландары, жаңычылдыктары жөнүндө коомчулукка маалымдоодо.

18. Студенттерди жана бүтүрүүчүлөрдү даярдоонун сапатын баалоо алардын учурдагы, аралык жана жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациясын камтууга тийиш.

Студенттерди учурдагы аттестациялоо орто кесиптик билим берүүнүн билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюму тарабынан белгиленген (педагогикалык кеңеш тарабынан бекитилет) модулдук-рейтингдик баалоо тутумунун негизинде окуу семестринде жүргүзүлөт.

Студенттерди аралык аттестациялоо ар бир семестрдин аягында өткөрүлөт жана бардык дисциплиналар боюнча жыйынтык баалар семестрдеги учурдагы аттестациянын жыйынтыгы боюнча коюлат.

Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестация студенттердин негизги билим берүү программаларын өздөштүрүүнүн жыйынтыктарынын мамлекеттик билим берүү стандартынын тиешелүү талаптарына ылайык келүүсүн аныктоо максатында өткөрүлөт жана мамлекеттик экзамендик комиссиялар тарабынан кабыл алынат.

Бүтүрүүчүлөрдү мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестация мамлекеттик аттестациялык тесттердин төмөнкү түрлөрүнөн турат: өзүнчө дисциплиналар боюнча бүтүрүү экзамени, адистик боюнча бүтүрүү дисциплиналар аралык сынак.

Жыйынтыктоочу аттестацияга академиялык карызы жок жана окуу планында каралган окуу курсун толук бүтүргөн бүтүрүүчү жол берилет.

Студенттерди учурдагы, аралык аттестациялоо жана бүтүрүүчүлөрдүн жеке жетишкендиктеринин тийиштүү негизги кесиптик билим берүү программасынын этаптык же жыйынтыктоочу талаптарына ылайыктуулугуна жыйынтыктоочу аттестациялоо үчүн баалоо каражаттарынын, анын ичинде типтүү тапшырмалардын, тесттердин базалары түзүлөт. , билимди, көндүмдөрдү жана алынган компетенциялардын деңгээлин баалоого мүмкүндүк берүүчү модулдук тесттер. Баалоо каражаттарынын негиздери орто кесиптик билим берүүнүн билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюму тарабынан иштелип чыгат жана бекитилет.

Жыйынтыктоочу Мамлекеттик аттестация Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети тарабынан аныкталган тартипте жүргүзүлөт.

19. Негизги кесиптик билим берүү программасын иштеп чыгууда бүтүрүүчүлөрдүн социалдык жана инсандык компетенцияларын калыптандырууда орто кесиптик билим берүүнүн билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюмунун мүмкүнчүлүктөрү (мисалы, социалдык өз ара аракеттенүү, өзүн өзү уюштуруу жана өз алдынча башкаруу, система-активдүү мүнөзү) аныкталышы керек.

Кесиптик орто билим берүүнүн билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюму төмөнкүлөргө милдеттүү:

- алардын социалдык-маданий чөйрөсүн калыптандырууга;
- инсандын ар тараптуу өнүгүүсү үчүн зарыл шарттарды түзүүгө;
- окуу процессинин социалдык-тарбиялык компонентин өнүктүрүүгө, анын ичинде студенттердин өз алдынча башкаруусун өнүктүрүүгө, студенттердин коомдук уюмдардын, спорттук-чыгармачылык клубдардын, илимий студенттик коомдордун иштерине катышуусуна көмөк көрсөтүү.

20. Кесиптик орто билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюмунун негизги кесиптик билим берүү программасы студенттин тандоосу боюнча сабактарды камтуусу керек. Студенттин тандоосу боюнча сабактарды түзүүнүн тартибин кесиптик орто билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюмунун педагогикалык кеңеши белгилейт.

21. Кесиптик орто билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюму төмөнкүлөргө милдеттүү:

- студенттердин өзүнүн окуу программасын түзүүгө катышуусунун реалдуу мүмкүнчүлүгүн камсыз кылууга;

- негизги кесиптик билим берүү программасын түзүүдө студенттерди алардын укуктары жана милдеттери менен тааныштырууга;

- студенттер тандап алган сабактар алар үчүн милдеттүү болуп калаарын, ал эми алардын жалпы эмгек сыйымдуулугу окуу планында каралгандан кем болбошу керектигин түшүндүрүүгө.

22. Студенттер тандоосу боюнча окуу сабактарын өздөштүрүүгө бөлүнгөн окуу убактысынын көлөмүнүн чегинде негизги кесиптик билим берүү программасында каралган конкреттүү сабактарды тандап алууга укуктуу.

23. Студенттер кесиптик орто билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюму негизги кесиптик билим берүү программасында каралган бардык тапшырмаларды белгиленген мөөнөттөрдө аткарууга милдеттүү.

24. Студенттер негизги кесиптик билим берүү программасын өздөштүрүүдө натыйжаларга жетишүү максатында студенттик өз алдынча башкарууну өнүктүрүүгө, коомдук уюмдардын, спорттук жана чыгармачылык клубдардын, илимий студенттик коомдордун ишине катышууга милдеттүү.

25. Студенттин окуу жүктөмүнүн максималдуу көлөмү анын аудиториялык жана аудиториядан тышкары (өз алдынча) окуу ишинин бардык түрлөрүн камтуу менен жумасына 45 саат болуп белгиленет.

Күндүзгү окуу формасы үчүн жумасына аудиториялык сабактардын көлөмү адистиктин өзгөчөлүктөрүн эске алуу менен Мамлекеттик билим берүү стандарты тарабынан ар бир окуу дисциплинасын окууга бөлүнгөн жалпы көлөмдүн 60 % дан пайыздан ашпаган өлчөмүндө аныкталат.

26. Күндүзгү-сырттан (кечки) окуу формасында аудиториялык сабактардын көлөмү жумасына 16 сааттан кем болбошу керек.

27. Сырттан окуу формасында окутуучу менен сабак окуу мүмкүндүгү студентке жылына 150 сааттан кем эмес көлөмдө камсыз кылынуусу керек.

28. Окуу жылындагы эс алуу убагынын жалпы көлөмү 10 жуманы, анын ичинде кыш мезгилинде 2 жумадан кем эместе түзүүсү керек.

5-Глава. Негизги кесиптик билим берүү программасына карата талаптар.

29. 050503 «Технология» адистиги боюнча бүтүрүүчү негизги кесиптик билим берүү программасынын максаттарына жана ушул

Мамлекеттик билим берүү стандартынын 11 жана 16-пункттарында көрсөтүлгөн кесиптик иштин милдеттерине ылайык төмөнкүдөй компетенцияларга ээ болууга тийиш:

а) Жалпы компетенциялар:

ЖК1. Өз ишин уюштура билүү, кесиптик милдеттерди аткаруунун ыкмаларын жана ыкмаларын тандап алуу, алардын натыйжалуулугун жана сапатын баалоо.

ЖК2. Көйгөйлөрдү чечүүгө, стандарттуу жана стандарттуу эмес кырдаалдарда чечим кабыл алууга, демилгени жана жоопкерчиликти көрсөтүүгө.

ЖК3. Кесиптик милдеттерди натыйжалуу аткаруу, кесиптик жана инсандык өнүгүү үчүн зарыл болгон маалыматтарды издөө, чечмелөө жана колдонуу.

ЖК4. Кесиптик ишинде маалыматтык-коммуникациялык технологияларды колдонуу.

ЖК5. Командада иштей билүү, кесиптештер, жетекчилик менен эффективдүү баарлаша билүү.

ЖК6. Бригаданын мүчөлөрүнүн (баш ийгендердин) ишине жана алардын жумуш ордунда окуусуна, тапшырмаларды аткаруунун натыйжасына жоопкерчиликтүү болууга.

ЖК7. Өзүнүн жеке жана кесиптик өнүгүүсүн башкаруу, эмгек шарттарынын өзгөрүшүнө жана профессионалдык ишмердүүлүктөгү технологияларга ыңгайлашуу

ЖК8. Чакан командалар менен уюштуруучулук жана башкаруучулук ишке даяр болуу.

ЖК9. Сергек жашоо, жаратылышты коргоо жана ресурстарды сарамжалдуу пайдалануу үчүн зарыл болгон алган билимдерин колдоно билсе

ЖК10. Мамлекеттик жана расмий тилдерде өзүнүн оозеки жана жазуу жүзүндөгү сөзүн логикалык жактан туура, жүйөлүү жана так түзө алат, чет тилдердин биринде коомдук байланыш деңгээлинде сүйлөй алат

б) Кесиптик компетенциялар (КК):

• *негизги жалпы билим берүүнүн билим берүү программаларында окутуу технологиясы:*

КК1 Технология боюнча сабактарды уюштуруу жана өткөрүү.

КК2. Окуучулардын ден соолугун жана өмүрүн сактоого, жаракат алууну болтурбоого, коопсуздук эрежелерин сактоого.

КК3. Табияттан, эс тутумдан жана элестетүүдөн графикалык сүрөттөрдү аткаруу.

КК4. Тигүү иштеринин технологиясына ээ болуу.

КК5. Кулинардык продукциянын технологиясына ээ болуу.

КК6. Эскизден кездеменин моделдерин жана башка керектүү материалдарды тандап алуу, моделдик эскиздерден техникалык чийме түзө билүү.

КК7. Техникалык чиймелерди тарта билүү

КК8. Сүрөт искусствосунун техникасына ээ болуу.

КК9. Көркөм сүрөт искусствосунун жана дизайндын тарыхын билүү.

• *технологияны колдонуу менен класстан жана мектептен тышкары иштерди уюштуруу:*

КК10. Класстан тышкары иштердин жана баарлашуунун максаттарын жана милдеттерин аныктоо, класстан тышкары иштерди пландаштыруу

КК11. Класстан тышкары, класстан тышкары иштерди уюштуруу, өткөрүү жана талдоо

КК12. Педагогикалык контролду ишке ашыруу, иш-аракеттердин процессин жана натыйжаларын баалоо жана талдоо жана студенттер менен баарлашуу

КК13. Класстан тышкары иш-чараларды жана окуучулар менен байланышты уюштурууну камсыз кылуучу документацияны жүргүзөт

• *методикалык иш:*

КК14. Билим берүү стандартынын жана үлгүлүү программалардын негизинде окуу-методикалык тандоого жана усулдук материалдарды (иш программалары, окуу-тематикалык пландар) иштеп чыгууга.

КК15. Педагогикалык адабияттарды изилдөөнүн, интроспекциянын жана башка мугалимдердин ишмердүүлүгүн талдоонун негизинде технологиялык билим берүү тармагындагы педагогикалык тажрыйбаны жана билим берүү технологияларын системалаштыруу жана баалоо.

КК16. Ар кандай окуу жайлардын өзгөчөлүктөрүн (курагы, тобу, класстык) эске алуу менен иш программаларын жана окуу-тематикалык пландарын түзө билүү жана маалыматтык-коммуникациялык технологияларды колдоно билүү.

30. Орто кесиптик билим берүүнүн негизги кесиптик программасы төмөнкүдөй окуу циклдерин изилдөөнү карайт:

1-Блок «Дисциплиналар (модулар)»

- 1) жалпы гуманитардык цикл;
- 2) математикалык жана табигый илимдер цикли;
- 3) кесиптик цикл;
- 4) дене тарбия

2-Блок «Практика»;

3-Блок Мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестация.

Орто кесиптик билим берүү мекемеси мамлекеттик билим берүү стандартынын талаптарына ылайык негизги билим берүү программасын

иштеп чыгат жана улуттук квалификациялык базага ылайык окутуунун натыйжаларына жетишүү үчүн жоопкерчилик тартат.

Негизги билим берүү программасынын ар бир блогуна тиешелүү болгон дисциплиналардын (модулдардын) комплекси жана алардын эмгек сыйымдуулугу орто кесиптик билим берүү мекемеси аны өнүктүрүүнүн натыйжаларына карата талаптарды эске алуу менен блок үчүн белгиленген көлөмдө өз алдынча аныктап, улуттук квалификациялык базада каралган окутуунун натыйжаларынын комплексинин формасы каралат.

Негизги кесиптик билим берүү программасы тизмеси жана эмгек сыйымдуулугу Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигинин ыйгарым укуктуу мамлекеттик органы тарабынан аныкталуучу жалпы гуманитардык циклдин милдеттүү дисциплиналарынын аткарылышын камсыз кылууга тийиш. Бул сабактардын мазмуну жана ишке ашыруу тартиби тиешелүү адистик боюнча орто кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандартында белгиленет.

Орто кесиптик билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программасы ушул макетке тиркелген структурага ылайык иштелип чыгууда.

31. Дисциплиналардын ар бир цикли негизги (милдеттүү) жана элективдик бөлүктөргө ээ болууга тийиш. Элективдик бөлүк студенттердин базалык бөлүктүн дисциплиналарынын мазмуну менен аныкталган билимдерин, шыктарын жана көндүмдөрүн кеңейтүүгө же тереңдетүүгө мүмкүнчүлүк бериши керек. Элективдик бөлүк ишке ашырылып жаткан кесиптик билим берүү программасынын өзгөчөлүктөрүнө жараша орто кесиптик билим берүү мекемеси тарабынан аныкталат.

Милдеттүү бөлүктүн көлөмү мамлекеттик аттестациянын көлөмүн кошпогондо, негизги билим берүү программасынын жалпы көлөмүнүн 50 пайызынан кем эмес болушу керек.

Орто кесиптик билим берүү мекемеси ден соолугунун мүмкүнчүлүктөрү чектелүү адамдарга (алардын каалоосу боюнча) алардын психофизикалык өнүгүүсүнүн өзгөчөлүктөрүн, индивидуалдык мүмкүнчүлүктөрүн эске алуу менен негизги билим берүү программасы боюнча окуу мүмкүнчүлүгүн берүүгө жана зарыл болгон учурда өнүгүүсүнүн бузулууларын коррекциялоону жана бул адамдардын социалдык адаптацияланышына шарт түзүп берүүсү керек.

32. Адистиктин негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашырууну окутулуп жаткан дисциплинанын профилине ылайык келген базалык билими бар, илимий жана (же) илимий-методикалык ишмердүүлүк менен системалуу түрдө алектенген педагогикалык кадрлар тарабынан камсыз кылынууга тийиш.

Кесиптик циклдин окутуучулары тиешелүү адистик же окуу багыты боюнча жогорку кесиптик билимге ээ болууга тийиш.

Профессионалдык циклдин окутуучуларынын сапаттык курамын баалоодо 10 жылдан ашык стажы бар өндүрүштүк кызматкерлер эске алынат.

33. Адистиктин негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруу ар бир студенттин негизги кесиптик билим берүү программасынын дисциплиналарынын толук тизмеси боюнча түзүлгөн маалымат базаларынан жана китепкана фондуларынан пайдалануу мүмкүнчүлүгү менен камсыз кылынууга тийиш. Орто кесиптик билим берүүнүн программаларын ишке ашыруучу билим берүү уюмунун билим берүү программасы лабораториялык практикумдарды жана практикалык көнүгүүлөрдү (түзүлүп жаткан компетенцияларды эске алуу менен аныкталат) камтууга тийиш.

Студенттерди негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруу үчүн зарыл болгон окуу адабияттары жана/же электрондук адабияттар менен камсыз кылуу нормага туура келүүгө тийиш - бир студентке 0,5 нуска. Билим берүү маалымат булактары заманбап талаптарга жооп бериши керек. Окуу процессинде мыйзам актылары, ченемдик документтер, кесиптик багыттагы мезгилдүү басылмалардын материалдары колдонулууга тийиш.

34. Орто кесиптик билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюму орто кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюмунун окуу планында каралган, студенттерди лабораториялык, дисциплинардык жана дисциплиналар аралык даярдоонун, практикалык даярдоонун бардык түрлөрүн камсыз кылуучу, колдонуудагы санитардык жана өрт коопсуздугунун эрежелерине жана ченемдерине ылайык келген материалдык-техникалык базага ээ болууга тийиш.

Сабактардын 2 сменалуулугун эске алганда 1 студент үчүн пайдалуу аянт (кв.м.) 7 кв.м. түзүшү керек.

Кеңселердин, лабораториялардын жана башка жайлардын жана алардын жабдууларынын болжолдуу тизмеси

а) жалпы билим берүү циклин ишке ашыруу үчүн:

- Кыргыз тили жана кыргыз адабияты (көрсөтмө куралдар, сөздүк);
- Орус тили жана орус адабияты (көрсөтмө куралдар, сөздүк);
- Чет тили (көрсөтмө куралдар, сөздүк);
- Математика (көрсөтмө куралдар);
- Информатика (көрсөтмө куралдар, жеке компьютер 1:12);
- Кыргызстандын тарыхы (көрсөтмө куралдар);
- Манас таануу (көрсөтмө куралдар, «Манастын» бардык томдору);

- Тарых (көрсөтмө куралдар);
- География жана экология (көрсөтмө куралдар, дүйнөлүк карта);
- Физика (көрсөтмө куралдар);
- Химия (көрсөтмө куралдар);
- АЧД (көрсөтмө куралдар);
- социалдык-экономикалык дисциплиналар (көрсөтмө куралдар).

б) кесиптик циклди ишке ашыруу үчүн:

- Кийимдердин конструкциясы (көрсөтмө куралдар, стандарттуу кесүүчү стол, жумушчу үлгүлөрдүн негизги негиздери, кесүүчү кайчы, сантиметрлик ленталар, чийүү үчүн сызгычтын комплекттери);
- Кийимдерди моделдөө (көрсөтмө куралдар, манекендер);
- Кийимдердин материалын таануу (текстильдик материалдардын үлгүлөрү, жиптер, аксессуарлар, микроскоп, лупа);
- Тигүү өндүрүшүнүн жабдуулары (көргөзмө куралдар, тигүү жабдууларынын моделдери жана запастык бөлүктөрү);
- Жашоонун коопсуздугу (көрсөтмө куралдар);
- Кийим тигүү технологиялары (универсалдуу тигүүчү тигүүчү машина (1:1), каптоо үчүн атайын машина, үтүктөөчү стол, өнөр жайлык буу үтүк);
- Информатика жана маалыматтык-коммуникациялык технологиялар (Интернетке кирүүчү персоналдык компьютер (1:12));
- Адистик сүрөт тартуу (мольберт (1:1), гипс геометриялык фигуралар, гипс куюу);
- Жыгач иштетүүчү жабдуулар;
- Кулинардык жабдуулар (электр плитасы, электр чайнеги, ашкана идиштери).

в) жалпы аймактар:

- Спорттук зал;
- Китепкана, окуу залы Интернетке кирүүчү (электрондук китепкана) (1:1)
- жыйындар залы;
- Ашкана бөлмө;
- Медпункт.

35. Бүтүрүү квалификациялык иштердин мазмунуна, көлөмүнө жана түзүмүнө карата талаптар Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети аныктай турган орто кесиптик билим берүү уюмунун бүтүрүүчүлөрүн мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестациялоонун тартибин эске алуу менен орто кесиптик окуу жайы тарабынан аныкталат.

Кыргыз Республикасынын **550503 «Технологиясы»** орто кесиптик билим берүү адистиги боюнча ушул Мамлекеттик билим берүү стандарты И.Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университетинен иштелип жана окуу-методикалык кенешинен колдоого аланган.

**Орто кесиптик билим берүү уюмдарынын
негизги кесиптик билим берүү программасынын
Структурасы**

Орто кесиптик билим берүү уюмдарынын негизги кесиптик билим берүү программасынын Структурасы		Негизги билим берүү программасынын көлөмү жана анын окуу циклдериндеги кредиттери				
		1 жыл 10 ай	2 жыл 6 ай	2 жыл 10 ай	3 жыл 6 ай	3 жыл 10 ай
1-Блок	I. Жалпы гуманитардык цикли II. Математикалык жана табигый илимдер цикли III. Кесиптик цикл	99	-		-	-
	Дене тарбия (белгиленген семестрлерде жумасына 2 саат)	3-4 семестр	-		-	-
2-Блок	Практика	15	-		-	-
3-Блок	Мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестация.	6	-		-	-
Орто кесиптик билим берүүнүн негизги билим берүү программасынын көлөмү		120			-	-

Эскертүү:

(*) маданият жана искусство чөйрөсүндөгү билим берүү уюмдары үчүн «Кесиптик цикл» окуу циклинде кошумча 210 академиялык саат (7 кредит) каралсын.

(**) маданият жана искусство чөйрөсүндөгү билим берүү уюмдары үчүн «Практика» окуу циклинде 1200 академиялык саат (40 кредит) каралсын.

Орто кесиптик билим берүүнүн үлгүлүү окуу программасы

Адистик: 050503 «Технология»

Квалификациясы: технология мугалими

Окутуунун ченемдик мөөнөтү мезгили: 1 жыл 10 ай

№	Академиялык дисциплиналардын аталышы (анын ичинде практикалар)	Жалпы эмгекчилик		Семестры			
		Кредиттер	Сааттар	3 сем.	4 сем.	5 сем.	6 сем.
				Апталардын саны			
				15-18	15-18	12-18	9-18
1	Жалпы билим берүү цикли	18	540				
	Негизги бөлүк	15	450				
	Кыргыз тили жана адабияты	3	90		+		
	Орус тили	2	60	+			
	Чет тили	2	60	+			
	Кыргызстан тарыхы	4	120	+	+		
	Манас таануу	2	60	+			
	Кыргызстан географиясы	2	60		+		
	Элективдик бөлүк	3	90				
	Жыйынтыгы	18	540				
2	Математикалык жана табигый илмдер цикли	6	180				
	Негизги бөлүк	4	120				
	Профессионалдык математика	2	60	+			
	Информатика	2	60		+		
	Элективдик бөлүк	2	60				
	Жыйынтыгы	6	180				
3	Кесиптик цикл	75	2250				
	Негизги бөлүк	60	1800				
	Педагогика	4	120	+	+		
	Психология	4	120			+	+
	Жаш анатомиясы, физиология жана гигиена, Жашоо коопсуздугу	5	150	+			+
	«Технология» сабагын окутуунун теориясы жана методикасы	5	150	+	+	+	
	Сүрөт искусствосун окутуунун теориясы жана методикасы	4	120			+	+
	Сүрөт тартууну окутуунун теориясы жана методикасы	4	120			+	+
	Сүрөт тартуу, живопись	8	240	+	+	+	
	Чийүү	4	120			+	+
	Сүрөт искусствосунун жана	2	60				+

	дизайндын тарыхы						
	Материал таануунун негиздери	4	120	+	+	+	
	Кийимдерди дизайн жана моделдөө	6	180	+	+	+	+
	Тигүү технологиясы	6	180	+	+	+	+
	Кулинардык иш	4	120			+	+
	Элективдик бөлүк	15	450				
	Жыйынтыгы	75	2250				
4	Дене тарбия	2 с. жумасына		+	+	+	
5	Практика	15	450		+	+	+
6	Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестация	6	180				
	Сынактардын саны (макс)			8-10	8-10	8-10	8-10
	Негизги окуу программасынын жалпы эмгек жүктөмү						
	Дене тарбия	120	3600	30	30	30	30